

6 - Dilde Türkçülüğün Ýkeleri

Türkçe‘de Arap ve Fars dillerinin kapitülasyonları kaldýrýlacak bu iki dilin ne çekimlerini ne edatlarını ne de tamlamalarını dilimize sokmamak.

6 - Dilde Türkçülüğün Ýkeleri
(Ziya Gökalp - Türkçülüğün Esasları)

Pimdi, burada, dilde Türkçülüğün ilkelerini sıralayalım:

1) Milli dilimizi meydana getirmek için, Osmanlı dilini hiç yokmuş gibi bir tarafa atarak Halk edebiyatına temel görevini gören Türk dilini aynen kabul edip İstanbul halkının ve özellikle İstanbul hanımlarının konuştukları gibi yazmak.

2) Halk dilinde Türkçe eþ anlamlı bulunan Arapça ve Farsça sözcükleri atmak, eþ anlamı olmayıp küçük bir nüansa sahip olan dilimizin korumak.

3) Halk diline geçip söylenip ve anlam bakımından galatı alan Arapça ve Farsça kelimelerin bozulmuş şekillerini Türkçe s ve yazımlarını da yeni söylenişlerine uydurmak.

4) Yerlerine yeni kelimeler konulduğu için, fosil haline gelen eski kelimeleri diriltmeye çalışmak.

5) Yeni terimler aranacağı zaman, önce hak dilindeki kelimeler arasında aramak; bulunmadığı takdirde, Türkçe‘nin ipele edatlarıyla ve tamlama ve çekim yöntemleriyle yeni kelimeler yaratmak; buna da imkan bulunmadığından Arapça ve Farsça tamlamasız olmak şartıyla yeni kelimeler kabul etmek ve bazı devirlerin ve mesleklerin özel durumlarını gösteren kelimelerle, tekniklere ait alet isimlerini yabancı dillerden aynen almak.

6) Türkçe‘de Arap ve Fars dillerinin kapitülasyonları kaldýrýlacak bu iki dilin ne çekimlerini ne edatlarını ne de tamlamalarının dilimize sokmamak.

7) Türk halkının bildiği ve kullandığı her kelime Türkçe‘dir, hak için sevimli olan ve yapay olmayan her kelime millidir. Bir milletin dili, kendisini cansız köklerinden değil, canlı kullanımlarından kurulan, canlı bir organizmadır.

8) İstanbul Türkçe’sinin fonetiği, morfolojisi ve leksik’i yeni Türkçe‘nin temeli olduğundan, başka Türk lehçelerinden ne kelime, ne çekim ne edat, ne de tamlama kuralları alınmaz. Yalnız karpıya yolyla Türkçe‘nin c yapısına ve özel deyimlerindeki pivesini anlayabilmek için bu lehçelerin derin bir biçimde incelenmesine gerek vardır.

9) Türk medeniyetinin tarihine ait eserler yazıldıkça, eski Türk kurumlarının isimleri olmak dolayısıyla, çok eski Türkçe kelimeler Türkçe‘ye girecektir. Fakat bunlar terim olarak kalacaklarından, bunların hayata dönmesi, fosillerin dirilmesi biçiminde düşünülmemelidir.

10) Kelimeler, gösterdikleri anlamların tarifleri değil, işaretleridir. Kelimelerin anlamları köklerinin bilmekle anlaşılır.

11) Yeni Türkçe‘nin, bu esaslar içinde bir sözlüğüyle bir de grameri oluşturulması ve bu kitaplarda, yeni Türkçe‘ye olan Arapça ve Farsça kelimelerin ve deyimlerin yapılarına ve oluşturulma biçimlerine ait bilgi, dilin fizyoloji değil, paleontoloji ve jeneoloji konusu olan türeme bölümüne konulmalıdır.